

Asia: VN/8757/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon luonnokseen hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Lakimuutos on tärkeä asia biokaasusektorille. Haluamme esittää seuraavat huomiot lakiehdotukseen liittyen.

SBB pitää nyt lausunnolla olevaa muutosehdotusta kokonaisuudessaan hyvin laadittuna. Osana hallituksen ehdotuksen valmistelua työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta AFRY Management Consulting Oy (jäljempänä AFRY) teki selvityksen nykyisen jakeluelvoitejärjestelmän kehittämisestä. SBB arvion mukaan selvitys tarjosi tieliikenteen osalta hyvätasoista ja kattavaa taustatietoa hallituksen esityksen valmistelun tueksi.

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:n mukaan jakeluelvoite on toimiva, markkinalähtöinen, teknologianeutraali, ennakoitavissa oleva, RED II:n kanssa yhteensopiva ja kustannustehokas ohjauskeino lisätä vähentää liikenteen päästöjä ja lisätä uusiutuvia polttoaineita. Se on myös yhteensopiva ohjauskeino kiristyvien kansallisten päästövähennystavoitteiden suhteen ja joustava tilanteessa, jossa liikenteen teknologiat kehittyvät nopeasti. Biopolttoaineiden tuotannon investoinnit edellyttävät ennakoitavaa sääntely-ympäristöä.

2) Hallituksen esityksen vaikutukset

-

3) Kommentit lakiehdotuksiin ja niiden perusteluihin

§2 Määritelmät

SBB esittää täsmennystä kaasun tankkauspisteisiin liittyen 1 momentin 9 ja 11 kohtiin seuraavasti:

”9) Ehdotetaan tarkennettavan pykälän 2 kohdan 9 tekstiä seuraavaan muotoon: kaasumaisen polttoaineiden jakelijalla kaasumaisten liikennepolttoaineiden jakelijaa, joka luovuttaa kulutukseen [yhden tai useamman] kaasun tankkauspisteen kautta kaasumaisia liikennepolttoaineita.”

”11) kulutukseen toimittamisella nestemäisten liikennepolttoaineiden tapauksessa valmisteverotuslain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettua kulutukseen luovuttamista ja kaasumaisten liikennepolttoaineiden tapauksessa kulutukseen luovuttamista [yhden tai useamman] tankkauspisteen kautta;”

Nämä muutokset varmistaisivat määritelmän toimivuuden jakelijoiden ja biokaasun tuottajien yhteistyömahdollisuuksien näkökulmasta. Kilpailun lisäämiseksi on tärkeää, että pienemmät toimijat ja muutkin toimijat voivat halutessaan sopia yhteistyöstä biokaasun jakelun osalta, mitä ei tulisi tarpeettomasti rajata jakeluelvoitelaisissa.

3 § Jakeluelvoite ja lain soveltamisala

SBB kannattaa esitystä, että biokaasu otetaan mukaan jakeluelvoitteen piiriin jo vuodesta 2022 alkaen. Kannatamme myös ehdotusta, että muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat nestemäiset ja kaasumaiset liikenteen polttoaineet otetaan mukaan jakeluelvoitteen piiriin vuotta myöhemmin, sitten kun Euroopan komission laskentaohjeistukset ovat käytettävissä. SBB kannattaa esitystä, ettei kansallista jakeluelvoitetta laajenneta lento- ja laivaliikenteeseen eikä kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineisiin.

SBB kannattaa esitystä, että jakeluelvollisia olisivat yli 9 gigawattituntia vuodessa sekä halutessaan myös 1 gigawattituntia mutta enintään 9 gigawattituntia vuodessa maakaasua, biokaasua ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia kaasumaisia liikennepolttoaineita jakelevat toimijat. SBB pitää tärkeänä, että myös pienet ja keskisuuret toimijat huomioidaan järkevästi jakeluelvoitetta ja verotusratkaisuja muutettaessa sekä toiminnan hallinnollisten toimintamallien suunnittelussa. Jakeluelvoitelain soveltamisalan rajauksella on vaikutusta polttoaineeverotukseen.

3 a § Vahvistuspyyntö ja vahvistaminen

Pykälän 1 momentin mukaan 3 §:n 2 tai 4 momentissa tarkoitetun jakelijan olisi tehtävä jakeluelvoitteen alaisuuteen vahvistamista varten pyyntö Energiavirastolle. SBB esittää, että 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin 3 §:n 2, 3 tai 4 momentissa tarkoitetun jakelijoihin, jotta vahvistuspyyntö kattaisi kaiken tyyppiset toimijat.

Pykälän 2 momentin mukaan vahvistuspyyntö olisi tehtävä viimeistään kolme kuukautta ennen sen vuoden alkua, jona jakelija haluaisi liittyä jakeluvelvoitteen alaisuuteen. Tässä yhteydessä haluamme huomauttaa, että jakeluvelvoitteen piirissä olevat biopolttoaineet tulee olla kestävyysjärjestelmän piirissä 1.1.2022. Energiavirasto hyväksyy yritysten kestävyysjärjestelmät. 14.1.2021 järjestetyssä Kestävyyslain toimeenpanosta biokaasutoimijoille -tilaisuudessa Energiavirasto ei voinut luvata, että kaikki järjestelmät ehditään hyväksyä vuoden 2021 aikana. SBB näkemyksen mukaan käytännössä tämä voisi tarkoittaa sitä, että sellaiset toimijat, jotka eivät saa kestävyysjärjestelmänsä hyväksytyä vuoden 2021 aikana, pääsevät jakeluvelvoitteen piiriin aikaisintaan 2023 alkaen. SBB pitää tärkeänä, että tähän löydettäisiin järkevä ratkaisu.

5 § Uusiutuvien polttoaineiden kulutukseen toimittaminen

Pykälän 5 kohdassa 1 esitetään vuoden 2029 jakeluvelvoitetasoksi 30 prosenttia, mitä SBB pitää hyvä ehdotuksena. Näkemyksemme mukaan tavoitetason nostaminen ei ole tässä vaiheessa tarpeen, koska direktiivin asettamat uudet velvoitteet tuovat jo nyt huomattavia kiristyksiä nykytilaan verrattuna. Tavoitetason nostoa tulee arvioida huolellisesti; jakeluvelvoitteen kunnianhimon tasoa ei tule tarkastella ainoastaan yleisen tavoitetason kautta, vaan tarkasteluun tulee ottaa mukaan myös kansallisten joustomekanismien yhteisvaikutus. Näkemyksemme mukaan tavoitetasoa olisi järkevää nostaa sitten, kun synteettisten polttoaineiden käyttömäärät lisääntyvät. Uusien polttoaineiden käyttömäärät arvioidaan kasvavan merkittävästi vasta 2030-luvulla, mikä on tuotu esille mm. Fossiilittoman liikenteen tiekartta -työryhmän loppuraportissa. Tavoitetason nostamista tuulee arvioida myös biopolttoaineiden ja biokaasun tuotantokustannusten näkökulmasta, arvioiden mukaan tuotantokustannukset ovat edelleen korkeat. Kansallisessa biokaasuohjelmassa on myös todettu, ettei biokaasun tuotantokustannuksiin ole odotettavissa muutoksia lähivuosina.

Pykälän 5 kohdassa 2 annetaan mahdollisuus tuplalaskentaan vielä vuoden 2020 jakeluvelvoitteen osalta. SBB kannattaa ehdotusta, mutta emme kannata tuplalaskennan jatkoa vuoden 2020 jälkeen. Direktiiviin tarjoamiin kansallisiin joustomahdollisuuksiin tulee suhtautua kriittisesti, jottei menetä direktiivin tavoitteiden toteutumista edistää nimenomaisesti myös edistyneitä nestemäisiä ja kaasumaisia biopolttoaineita.

Pykälän 5 kohtien 4 ja 5 (viittaus liitteeseen A) kohdissa viitataan nyt ainoastaan liitteeseen 1 A-osaan, mutta ei jätteisiin ja tähteisiin. Selvyyden lisäämiseksi esitämme, että perustelumuiistioon lisätään seuraava selventävä kirjaus: [lisävelvoitetta on täytettävä jakeluvelvoitelain liitteen A osassa mainituista raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla taikka sellaisista raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla, jotka Energiavirasto on lain biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista (393/2013, jäljempänä myös kestävyyslaki) nojalla määritellyt jätteeksi ja tähteeksi.]

Pykälän 5 kohdassa 5 esitetään ”biolisävelvoitteen” asettamisesta biologista alkuperää oleville uusituville nestemäisille ja kaasumaisille polttoaineille, mikä on SBB:n mielestä kannatettavaa. Ehdotus on mielestämme RED II:n 25 artiklan mukainen. Tämä ”biolisävelvoite” tekee mielestämme lakiesityksestä tasapainoisen ja luo kannustimia sekä jo käytössä oleville kuin tulevaisuuden ratkaisuille.

Pykälän 5 kohdan 7 osalta haluamme todeta, että Energiaviraston mukaan viherlannoitusnurmi, suojavyöhyke, viljelyn aluskasvin seos, pilaantunut rehu, nurmi, joka ei kelpaa eläinrehuksi luokitellaan tähteeksi ja jätteeksi, jolloin niistä valmistettua biokaasua ei luokitella ravinto- ja rehuksveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun joukkoon. Nurmi on yleisesti ottaen tärkkelyspitoisuudeltaan alhainen heinämäinen kasvi, joka kuuluu liitteen 1 A-osion raaka-aineisiin (p-kategoria), jolloin siihen ei sovelleta muitakaan ravinto- ja rehuksveihin asetettavia rajoituksia.”

Pykälän 5 kohdassa 9 esitetään, että jakeluelvoitteesta saa enintään 1,7 prosenttiyksikköä täyttää liitteen B osassa tarkoitetuista raaka-aineista tuotetuilla tai valmistetuilla biopolttoaineilla ja biokaasulla. Samaan aiheeseen liittyen perustelumuiotiossa tuodaan esille, että Suomi on hakenut komissiolta lupaa nostaa tasoa 3,4 prosenttiyksikköön. SBB pitää tärkeänä sitä, että laki tosiasiallisesti kannustaa kehittyneiden nestemäisten ja kaasumaisten biopolttoaineiden käyttöön. SBB:n näkemyksen mukaan kansallisia joustoja tulee katsoa kokonaisuutena osana jakeluelvoitetason nostamisen arviointia.

6 § Jakelijoiden väliset sopimukset

Meillä ei ole huomautettavaa 6 pykäläehdotukseen. Haluamme kuitenkin huomauttaa, että 5 §:n sekavuus voi häiritä tulkintaa sen suhteen, ettei raaka-ainevaatimusten osalta voi tehdä sopimusta.

4) Muut kommentit esitykseen

Toimeenpanon aikataulu

Kannatamme esitetystä, että biokaasun jakeluelvoite tulisi voimaan jo 1.1.2022. Tämä on tärkeää, jotta toimintaympäristöön saadaan lisää ennakoitavuutta ja tätä kautta myös investointeja kotimaisen biometaanin tuotantokapasiteetin nostamiseksi.

Violainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry